

RUBRIEK OPSPORING EN POLITIE

1. Politie en evaluatie

Het centrum voor politiestudies hield op 03 februari 2005 een studiedag met als thema "10 miljoen klanten moet je verdienen". Verschillende mensen uit verschillende sectoren leverden een bijdrage over evaluatieonderzoek, bruikbaar voor de politie.

In de private sector dwingt de markt elke organisatie ertoe het eigen functioneren te evalueren en in vraag te stellen. Het "tevreden houden" van de klanten is ook een bezorgdheid die leeft in de politieke en justitiële wereld.

Het domein evaluatie werpt duizend en één vragen op en weerspiegelt een enorme diversiteit. Het uiteindelijk opzet van de studiedag was niet te streven naar exhaustiviteit in deze materie, doch wel de meest relevante thema's aan te geven. Het accent werd gelegd op enerzijds vormen van beleidsrelevante evaluatiemethoden en anderzijds op sectorieel gebonden evaluatiestudies. Voor wat de beleidsrelevante evaluatiemethoden betreft, werd ingezoomd op prestatiemeting, monitoringsystemen, kwaliteitszorg en capaciteitsmeting. In het kader van het sectorieel evaluatieonderzoek werd het evaluatieonderzoek bij Justitie en Binnenlandse zaken belicht en werd "contracting" geëvalueerd. Bovendien werd aangetoond dat zoveel als mogelijk aan benchmarking dient gedaan, en ook dat ervaringen uit andere sectoren, praktijken en landen optimaal kunnen geïntegreerd worden."

2. Stuurgroep evaluatie politie Nederland

Amper tien jaar na de totstandkoming van de huidige Nederlandse politiestructuur staat deze alweer ter discussie.

Op 20 september 2004 hebben de Ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie een stuurgroep geïnstalleerd de evaluatie van de politieorganisatie uitvoert. W. Bruggeman maakt deel uit van deze stuurgroep. In deze evaluatie wordt de organisatie en de aansturing van de politie onder de loep genomen. Eerst zal een inventaris gemaakt worden van de goede en minder goede elementen van de huidige organisatie, en in een

voortuitblik zal de stuurgroep bekijken of het huidige bestel, met 25 regionale korpsen en één landelijk korps, voldoende toekomstbestendig is.

Vragen die bij de evaluatie aan de orde komen zijn:

- wat zijn de sterke punten en de knelpunten van het huidige politiebesteding?
- hoe kan de Nederlandse politie tot een grotere eenheid worden gesmeed?
- wat is de ideale schaalgrootte van een korps en wat is de ideale regio-indeling?
- kunnen de politieministers de korpsen voldoende aansturen om landelijke prioriteiten te realiseren?
- is voldoende regionaal en lokaal maatwerk mogelijk?
- kan een gekozen burgemeester korpsbeheerder zijn en wat zijn de eventuele alternatieven voor het korpsbeheer?

De stuurgroep zal eind juni 2005 haar rapport neerleggen.

Zie ook www.politiebestel.nl en het Tijdschrift voor de politie besteed ook uitvoerig aandacht aan dit initiatief (nr. 6, juni 2004).

3. Gemeenten krijgen eerstelijnsbevoegdheid tegen overlast

Bij wet van 17 juni 2004 tot wijziging van de nieuwe gemeentewet (BS 23 juli 2004) kunnen de gemeenten voortaan zelf optreden tegen bepaalde feiten die vroeger strafrechtelijk werden betoogd. Het gaat o.a. over het nalaten de straat te reinigen, het ontsteken van vuurwerk en het afscheuren van aanplakbrieven.

Daarnaast is het voor een aantal feiten die nog wel tot de strafrechtelijke sfeer blijven behoren, mogelijk om administratief in te grijpen als de rechtbank beslist niet tot vervolging over te gaan. Het betreft bedreiging met een aanslag, vrijwillige slagen en verwondingen, beledigingen, diefstal en daden van vandalisme.

De gemeenteraad kan zelf straffen of administratieve sancties bepalen voor overtreding van zijn reglementen of verordeningen, tenzij voor dezelfde overtredingen door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie straffen of administratieve sancties worden bepaald. De gemeenteraad mag in zijn reglementen en ordonnanties administratieve sancties vaststel-

len voor de overtreding van art. 327 tot 330, 398, 448, 461, 463, 526, 537, en 545 van het strafwetboek.

De straffen die de gemeenteraad bepaalt mogen de politiestraffen niet te boven gaan, en zijn:

- de administratieve geldboete, met een maximum van 250 Euro;
- de administratieve schorsing van een door de gemeente afgegeven toestemming of vergunning;
- de administratieve intrekking van een door de gemeente gegeven toestemming of vergunning;
- de tijdelijke of definitieve administratieve sluiting van een inrichting.

Voor minderjarigen is een bijzondere procedure voorzien.

4. VN-verdrag: wetgevingen transnationale georganiseerde misdaad organiseren

De wet van 24 juni 2004 (BS 13.10.2004) houdt instemming in met de volgende internationale akten:

- het verdrag (New York 2000) van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad;
- het aanvullend protocol tegen de smokkel van migranten over land, over de zee en in de lucht, bij het verdrag van de VN tegen transnationale georganiseerde misdaad;
- het aanvullend protocol inzake de preventie, bestrijding en bestraffing van de mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, bij het Verdrag van de VN tegen transnationale misdaad;
- het aanvullend protocol tegen de ongeoorloofde vervaardiging van en handel in vuurwapens, de onderdelen, componenten en munitie ervan, bij het verdrag van de VN tegen transnationale misdaad gedaan op 31 mei 2001.

Het verdrag wil de samenwerking tussen de lidstaten in strafrechtelijke aangelegenheden verbeteren door:

- uitbreiding en bespoediging van de uitleveringsprocedure;
- betere wederzijdse rechtshulp en politieke samenwerking;
- overdracht van veroordeelde personen;

- mogelijkheid tot gezamenlijk onderzoek;
- gebruik van bijzondere onderzoekstechnieken.

Het verdrag biedt ook een doeltreffende bescherming van getuigen tegen represailles of intimidatie en voorziet in de bijstand aan en bescherming van de slachtoffers van georganiseerde misdaad.

Op het vlak van de preventie worden de staten aangemoedigd om alle maatregelen te nemen die nodig zijn om de georganiseerde criminele groepen buiten de zakenwereld en de wettelijke handel te houden.

5. Gemeenschappelijk onderzoeksteams en meer afluistermogelijkheden

Bij wet van 9 december 2004 (BS 24 december 2004) betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van art. 90ter van het Wetboek van strafvordering zijn de Belgische gerechtelijke overheden voortaan verplicht om in strafzaken de ruimst mogelijke wederzijdse rechtshulp te bieden. De wet voert ook de mogelijkheid in om, in het raam van een strafrechtelijk onderzoek, GEMEENSCHAPPELIJKE ONDERZOEKSTEAMS op te richten. Zo een gemeenschappelijk onderzoeksteam is alleen mogelijk in het raam van een verdrag of een bilaterale overeenkomst waarin deze vorm van samenwerking uitdrukkelijk wordt opgenomen. Het team kan alleen op Belgisch grondgebied of op het grondgebied van de andere gebonden staten opereren.

Het is de federale procureur die het verzoek tot samenstellen van zo een team aan de buitenlandse overheden richt. Hij beslist ook over verzoeken van een buitenlandse overheid of van Eurojust. Hij betreft de in de zaak optredende procureur of onderzoeksrechter in zijn beslissingen en zij moeten hun akkoord geven.

Eurojust en Europol moeten ingelicht worden.

De leden van het team handelen in België volgens het Belgisch recht en onder het gezag van de magistraat die verantwoordelijk is voor het onderzoek.

Ambtenaren van derde landen, Eurojust, Europol of Olaf kunnen als deskundigen deelnemen aan het team.

Buitenlandse politieambtenaren kunnen een wapen dragen in de gevallen waar Belgische ambtenaren dit mogen.

AFLUISTERMOGELIJKHEDEN kunnen nu ook bij de aanpak van rondtrekkende bendes. Voortaan kunnen buitenlandse overheden, in België onder welbepaalde voorwaarden telefoons afluisteren en gesprekken afnemen zonder dat de onderzoeksrechter hiervoor al zijn toelating heeft gegeven.

De nieuwe wet is in werking getreden op 3 januari 2005.

WILLY BRUGGEMAN

'CAR- EN HOMEJACKING' DE BELGISCHE AANPAK SINDS 2001

1. Inleiding

Het fenomeen 'car-en home-jacking' is in België niet nieuw. Het is ontstaan in het einde van de jaren '90 en kende nadien een sterke opgang. In objectieve termen gezien, was de stijging als het ware exponentieel te noemen. Eerder subjectief dan weer stond dit fenomeen sterk in de media-aandacht. Stellingen als 'België, het el dorado van de car-jackers' of 'Brussel: onveilig voor zakenlui en diplomaten?' waren dan ook niet uit de lucht gegrepen.

Vanaf 2001 vroeg de overheid aan de politie een toenemende aandacht voor het fenomeen. Het 'Nationaal Veiligheidsplan 2001-2002' stelde dat 'car- en homejacking' door de politiediensten prioritair moet worden aangepakt¹. Daarnaast bepaalde de gerechtelijke overheid het strafrechtelijk beleid met betrekking tot dit fenomeen, alsook de te nemen maatregelen inzake gerechtelijke politie².

Na een audit van de Federale Politie gaf de Minister van Binnenlandse Zaken in 2002, na overleg met de Minister van Justitie, de Federale Politie, in het bijzonder de Algemene Directie van de Gerechtelijke Politie, de opdracht dit fenomeen prioritair te behandelen. Deze opdracht werd vertaald in een project met een tijdschizon van drie jaar dat na een externe validatie werd opgestart in 2002. Centraal in dit project stond het begrip 'integrale veiligheidszorg'. Na ruim twee jaar projectwerking zijn de eerste

resultaten al bemoedigend, in die zin dat de cijfers met betrekking tot het aantal gepleegde feiten gevoelig daalt.

Maar zeggen die cijfers voldoende om te mogen besluiten dat de aanpak van het fenomeen gebeurt op een effectieve en efficiënt wijze? Welke zijn de achterliggende politionele werkprocessen? Wat zijn de geslaagde en minder geslaagde initiatieven?

De auteurs, die ieder vanuit hun specialisatie nauw betrokken waren en zijn bij de implementatie van het project willen hierop antwoorden door het project te toetsen aan het theoretisch concept en de praktische toepassing ervan. In eerste instantie wordt aandacht besteed aan de beleidsmatige en organisatorische context waarbinnen het project tot stand kwam. Nadien wordt dieper ingegaan op de fenomeenbeschrijving en de 'managerial' aanpak.

2. De beleidsmatige context

2.1. HET BEGRIIP INTEGRALE VEILIGHEIDSZORG

Criminaliteit is in essentie en zijn meest authentieke vorm een conflict tussen dader(s) en slachtoffer(s). Gelijkwaardig met de ontwikkeling van de soevereine nationale staten heeft de staat de oplossing van dit conflict naar haar toegetrokken en er een professionele strafrechtsproces met een professionele reguliere politie rond uitgebouwd. Een rechtsmodel dat eeuwen stand heeft gehouden.

Naast deze 'rule of law' hebben de westerse democratieën ook een verzorgingsstaat uitgebouwd. De opbouw van onze huidige verzorgingsstaat was het resultaat van sociaal, economische, culturele en politieke veranderingsprocessen. Met de daadwerkelijke invulling werd onmiddellijk na de tweede wereldoorlog gestart. Werk, inkomen, onderwijs, wonen en gezondheid werden de belangrijkste levensvoorwaarden voor elke burger. De staat evolueerde van de loutere bewaker van de gevestigde orde naar een sociale herverdelers en probleemoplosser.

De individuele burger van vandaag concentreert echter al zijn politieke aandacht op de subjectieve en objectieve onveiligheidsgevoelens en poneert dit als een centraal thema. De verzor-